



**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА  
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА  
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)  
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ  
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ  
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами  
II Міжнародної науково-практичної конференції**



**Мукачево  
12-13 травня 2022 року**



*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет  
вченою радою Мукачівського державного університету  
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

## **С 91**

**Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів** : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

### **Редакційна колегія:**

**Щербан Т.Д.** – д-р психол. наук, професор (голова);

**Гоблик В.В.** – д-р екон. наук, професор;

**Кобаль В.І.** – канд. пед. наук, доцент;

**Пігош В.А.** – канд. екон. наук, доцент;

**Максютова О.В.** – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ГОМОВИЧ О.Я. Нетрадиційні методи навчання на уроках у початковій школі	56
ГОПОНЬКО С. І., ХОМА О. М. Вивчення елементів синтаксису в початковій школі на компетентнісних засадах	58
ГРАБ М. В. Інтеграція як одна із складових забезпечення якості природничої освіти майбутніх педагогів	60
ДЖАНДА Г. Б. Компоненти наступності професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів на засадах праксеологічного підходу	62
ДІДИК Я.В., ЛІБА О.М. Задачі як засіб розвитку творчого мислення молодших школярів на уроках математики	65
ДОБОШ О. М. Підвищення ефективності освітнього процесу в ЗВО за допомогою робочих зошитів	67
ДОБОШ О. М., КАРАМАНИЧ О.В. Професійна діяльність керівників (менеджерів) закладів освіти в полікультурному освітньому середовищі	69
ДОБОШ О. М., КОНКУС Р.А. Хмарні сервіси GOOGLE в аспекті управління ЗДО	70
ДОБОШ О. М., РУСАНЮК М.В. Технологія проєктування розвитку ЗДО	73
ДОБОШ О. М., СЕМСИЧКО І.В. Медіакомпетентність сучасного педагога як складова професійної компетентності	75
ДОБОШ О. М., ХАЛАН Т.Ю. Підготовка майбутніх вихователів до формування доброзичливості у дітей старшого дошкільного віку: виклики сьогодення	77
ЗУБ Н. Формування комунікативно-компенсаторної компетенції учнів старшої школи на уроках англійської мови	78
ЗЯБЛОВСЬКА Д.Є. Аналіз структури та змісту професійних компетентностей в освітніх програмах підготовки дизайнерів в Україні та Данії	80
ІВАНИЦЬКА О. Formation of intercultural competence of senior school learners in english lessons on the basis of local history material	82
ЙОВБАК А. В., ФЕНЧАК Л.М. Уплив сімейного виховання на формування особистості здобувача початкової освіти	84
КАМПОВ Н.В. Розвиток діалогічного мовлення молодших школярів у системі розвивального навчання на уроках української мови	86
КАС'ЯНЕНКО О.М. Сучасні форми роботи корекційного педагога з батьками дитини з особливими освітніми потребами	88
КАС'ЯНЕНКО О.М., МАТЬОЛА І. В., СЮГАЙ Є. В. Шляхи здійснення індивідуального підходу в процесі розвитку мовлення дошкільників	90
КАЧУР М.М., СТЕПАНОВА Л.П. Професійна підготовка вчителів мистецтва у системі полікультурної освіти	92
КИРИТА В., ФЕНЧАК Л.М. Особливості навчання сучасних школярів через призму теорії поколінь	93
КОБАЛЬ В.І., ЗАГОРОДНЯ Г.В. Мотивація педагогічних працівників ЗДО як функція управління персоналом	95
КОСТИЧ М.В., МИХАЙЛОВА К.В. Пізнавальна активність як прояв інтересу дитини до навколишнього світу	97
КОСТЬ Е. Ю., САМОФАЛ Л. О., ЛАЛАК Н. В. Вплив сім'ї та ЗЗСО на формування моральних цінностей дітей молодшого шкільного віку	99
КУЗЬМА-КАЧУР М.І. Навчальна практика як компонент розвитку творчого мислення здобувачів вищої педагогічної освіти	101
КУЗЬМА О. І., ТОВКАНЕЦЬ Г. В. Особливості національно-патріотичного виховання у початковій школі	103
КУРТА Я. The use of authentic materials for the formation of english linguistic and socio-cultural competence of secondary school learners	105
ЛАВРЕНОВА М.В. Освітній процес в умовах воєнного стану	107

співпраці); **загальні** компетентності - спільним є соціально-особистісні та рефлексія (оцінка якості виконаних робіт); відмінності - у вітчизняній освітній програмі висвітлені інформаційно-комунікативні компетентності; **спеціальні** компетентності - у вітчизняній освітній програмі це інструментальні компетенції, що забезпечують надання професійної майстерності; у VIA це соціально-особистісні компетенції (керування проектами, співпраця), рефлексія (оцінка прийнятих проектних рішень), когнітивна компетенція (визначення власного шляху становлення у професії).

Висновки. У вітчизняній професійній дизайн освіті особлива увага зосереджена на наданні наступних компетентностей: здатність до виконання проектної діяльності (змістова та методологічна компетенції), здобуття професійної майстерності (інструментальні, інформаційно-комунікативні компетенції) та самопрезентації і саморозвитку (когнітивна компетенція), тоді як данська система дизайн освіти, крім проектної діяльності та саморозвитку, націлена на здатність до дисциплінарної та міждисциплінарної співпраці, керування проектами (соціально-особистісні компетентності).

#### **Література**

1. Стандарт вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 022 «Дизайн». [Затверджено та введено в дію Наказом Міністерства освіти і науки України від 13.12.2018 р.] № 1391, Київ, 2018. – 14 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/022-Dyzayn-bakalavr.28.07.pdf> (дата звернення: 03 11 2021)

2. Curriculum for the Professional Bachelor's Degree Programme in Design & Business (PBA), VIA Design & Business, VIA University College, 2020. URL: <https://en.via.dk/programmes/bachelor/design-and-business-bachelor-top-up> (дата звернення: 03 11 2021)

**УДК 802.0:37-5**

ІВАНИЦЬКА О.  
Мукачівський державний університет

### **FORMATION OF INTERCULTURAL COMPETENCE OF SENIOR SCHOOL LEARNERS IN ENGLISH LESSONS ON THE BASIS OF LOCAL HISTORY MATERIAL**

Growing needs for communication and cooperation between countries and people with different languages and cultural traditions, the new educational system in Ukraine require significant changes in the approach to teaching, updating the content and methods of teaching foreign languages in general secondary education.

Knowledge of a foreign language is an important prerequisite for personal, cultural, professional and economic contacts. Modern research in the field of psychology, pedagogy and methods of teaching foreign languages considers the teaching of foreign languages as a process of personal development of the student in the context of "polylogue of cultures" [3, p. 91]. The practical purpose of secondary school education is to teach students intercultural foreign language communication within the topics defined by the Program, so that foreign language skills acquired in

school and skills in basic speech activities can provide students with intercultural competence, and thus and access to other national cultures and thus to world culture.

Intercultural foreign language communication (and only this level of communication is normal) involves mutual understanding, not just understanding what is said and the ability to respond to the remark. The main prerequisite for mutual understanding, its basis is the cultural background, acquired knowledge of the culture of the country of the studied language, without which it is impossible to communicate in a foreign language, adequate to the goals and conditions of communication and cultural norms of the language community. The set of such background knowledge is defined as the cultural and regional aspect of communication.

Students' knowledge of the culture of the country whose language is being studied is quite low, as evidenced by the results of our testing. This is due to the fact that textbooks for secondary schools, although they contain some cultural and regional information, but they lack exercises to develop skills to use the acquired knowledge about the culture of the country of the studied language in the main types of speech activities [2, p. 82].

Therefore, considerable attention should be paid to the formation and development of skills and abilities to use knowledge related to the cultural and regional aspects in listening, speaking, reading and writing, which form intercultural competence.

Problems of research of cultural norms of language community, intercultural foreign language communication, formation of intercultural competence were considered by N.F. Borisko, E.M. Vereshchagina, VG Kostomarova, NB Ishkhanyan, OG Oberemko, Yu.I. Passova, VV Safonova, OI Selivanova, VL Skalkina, NK Sklyarenko, TG Ter-Minasova, O.B. Tarnopolsky, G.D. Tomakhina, VM Topalova, MO Faenova, VP Furmanova, A. Bessmertnyi, N. Brooks, M.D. Brown, T. Higgs, R. Lado, R. Scarcella, R. Oxford, T. Tan, B. Tomalin, S. Stempleski and many others.

During the analysis of current textbooks and educational and methodological complexes for secondary schools, insufficient representation of materials for the formation of intercultural competence was revealed, which allowed us to conclude that it is necessary to select cultural and regional studies materials. Analysis of the requirements for educational materials, which are put forward in modern methodological research, allowed to clarify the general requirements for cultural and regional materials, namely: authenticity, informativeness, taking into account age and national mentality of students, compliance with the program; educational materials must meet two more requirements: cultural and local lore value and general knowledge of the realities included in them among native speakers.

Among the special requirements for certain educational materials of cultural and regional nature are the following: for texts-polylogues – the text-polylogue should reflect real typical situations of communication of Ukrainian schoolchildren with their English-speaking peers and adults; the plot of the text-polylogue should reflect the realities of the countries of the studied language; some students have to speak on their own behalf, the rest – to play the role of native speakers of English; to cognitive and

informational texts for reading and listening – compliance with the general background, thematic integrity; to works of the song-poetic genre – the impact on the emotional sphere of the student [1, p. 7].

The criteria for selection of educational materials of local lore, namely have been substantiated and formulated: criteria of general knowledge among native speakers, cultural and local lore value, authenticity, taking into account the addressee of the selection, informative and meaningful and thematic. The text was chosen as the unit of selection.

Requirements for exercises for the formation of intercultural competence Have been also formulated, namely: cultural orientation, motivation, communication, the presence of the addressee of speech and taking into account the relationship between the addressee and the addressee; exercises can be provided with natural and specially created supports, in particular verbal, which are gradually removed; exercises should have an element of novelty.

#### **Література**

1. Frank, J. (2013). Raising Cultural Awareness in the English Language Classroom. *English-teaching forum*, 51(4), 2-11.

2. Bondar T., Telychko N., Tovkanets H., Shcherban T., Kobal V. Trends in Higher Education in EU Countries and non-EU Countries: Comparative Analysis. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*. 2020. Vol.12, Issue 2. (Suppl.1). P. 77–92

3. Slay H., Smith D. A. Professional identity construction: Using narrative to understand the negotiation of professional and stigmatized cultural identities. *Human Relations*. 2011. № 64. P. 85–107.

**УДК 37.018.1-043.2:373.3.015.311-052**

**ЙОВБАК А. В., ФЕНЧАК Л.М.**  
Мукачівський державний університет

### **УПЛИВ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ЗДОБУВАЧА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

Питання належного виховання дітей, досягнення порозуміння між батьками і дітьми, відповідальності батьків за неналежне виконання батьківських обов'язків завжди є важливими й актуальними. Законом України «Про охорону дитинства» визначено, що батьки або особи, які їх замінюють, зобов'язані виховувати дитину, піклуватися про її здоров'я, фізичний, духовний і моральний розвиток, навчання, створювати належні умови для розвитку її природних здібностей, поважати гідність дитини, готувати її до самостійного життя та праці. Тому неналежне виховання малолітнього – це правопорушення батьків і, як наслідок, настання відповідальності.

Виховна функція сім'ї спрямована на формування і розвиток особистості молодшого школяра, її соціалізацію. Соціально-економічний стан сім'ї, соціально-професійний статус батьків, їх освітній і культурний рівень безпосередньо впливає на якість виховання. У зв'язку з особливою виховною роллю родини виникає питання про те, як зробити так, щоб максимізувати



# МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: [www.msu.edu.ua](http://www.msu.edu.ua)

E-mail: [info@msu.edu.ua](mailto:info@msu.edu.ua), [pr@mail.msu.edu.ua](mailto:pr@mail.msu.edu.ua)

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>